

1966-2016

50 Jaar in dienst van de medemens

(over en door: Cornélio Timmer)

“Vergelijk je leven niet met anderen en oordeel niet over hen, omdat je geen idee hebt over hun levensweg.”

Aangaande mijn geschrijf:

“Denk niet te veel, het is niet erg als je de antwoorden niet weet, ze zullen naar je toe komen als je het niet verwacht.”

1- Mijn familie

Thuis waren we met z'n tienden: vader, moeder, vijf zusters en drie broers. Ik ben geboren in 1936, vlak voor de oorlog, in Assendelft, Dorpstraat 673. Moeilijke tijden, weinig eten, weinig brandstof. Vader werkte in de voedselvoorziening op de meelfabrieken van Wessanen, in Wormerveer. Hij kreeg naast zijn loon 5 kg meel per maand. Het brood dat moeder hiervan bakte, heeft veel mensen van de ergste honger gered. Ze deelde altijd alles met iedereen. Dit was het wat haar gelukkig maakte. Tegelijkertijd maakte het grote indruk op ons. Een voorbeeld dat me altijd is bijgebleven. Het is een hele belangrijke positieve bijdrage geweest in mijn opvoeding en in het zin geven aan mijn leven hier in Brazilië.

Ik was lange tijd misdienaar in de Odulphuskerk van Assendelft. Al gauw werd de conclusie getrokken dat Cor alle attributen had om naar het seminarie te gaan. Op het seminarie in Boxtel (paters assumptionisten) maakte ik mijn vier jaar gymnasium als interne leerling. De studie ging me niet zo best af. Ik werkte liever met mijn handen dan met mijn hoofd. Ik schakelde over naar een kloosterleven als lekebroeder. In die tijd heb ik een cursus groenten- en fruitteelt gevolgd en mijn diploma behaald. Na vier jaar 'intensief' kloosterleven werd me gezegd dat ik er helemaal klaar voor was om definitief bij de kloosterorde te horen.

2- Naar Brazilië, naar Pinhal

In 1965 werd me gevraagd of ik een project op wilde zetten ten behoeve van het kleinseminarie van de paters assumptionisten in Espírito Santo do Pinhal (Brazilië). Het ging om 80 bunder grond die vruchtbaar gemaakt moest worden. Dit voor het onderhoud van ongeveer zestig leerlingen en tien paters.

Ik kwam aan in Santos en pakte de weg naar Espírito Santo do Pinhal (268 km), mijn bestemming. Ik werd ontvangen door een groep Nederlandse paters. De te bewerken grond was bestemd voor de teelt van rijst, bruine bonen, maïs, bananen, eucalyptusbomen en koffie. Ook was er een groentetuin opgezet en een aanvulbeplanting van fruitbomen. Een gedeelte van de grond bleef over als weiland voor het melk- en mestvee, ten behoeve van de melk- en vleesvoorziening van het seminarie.

Zaterdags en zondags lag het werk stil op het seminarie, zodat ik na enige tijd tot de conclusie kwam dat ik op sociaal gebied wel wat meer kon betekenen. Binnen de

katholieke kerk was in die tijd een modernere stroming gaande, die gekwalificeerd werd als zijnde 'van de rode kant', met communistische invloeden. Bij de opgroeiende jeugd was daar veel animo voor. Bewustwording van eigenwaarde en sociale inbreng van de jongeren kwam ten goede aan de plaatselijke gemeenschap. Er kwam een stemming van "mooi-praterij zet geen zoden aan de dijk, we moeten aan het werk".

In dezelfde tijd werd in Pinhal een universiteit geopend. Van heinde en verre kwamen er studenten. De jongeren zette zich in bij het opknappen van bouwvallige krotwoningen in de buitenwijken van de stad. Ook was er een groep die in de weekenden in het *asiló* (tehuis voor ouden van dagen) de mensen verzorgde. Binnen de gemeenschap gaven de jongeren de aanzet tot een vernieuwde geest van samenleven. Ze werden bewust van het feit dat ze tegenover de gemeenschap verantwoordelijkheden hebben, maar ook dat ze als burger rechten hebben die hun een menswaardiger bestaan garanderen.

In 1972 onder druk van de militairen en de paters, die het verdedigen van de armen beschouwden als communistisch, was ik genoodzaakt om te stoppen met het sociale werk in Pinhal en afstand te nemen van de congregatie. Ik ging op zoek naar een andere manier om dienstbaar te blijven in Brazilië. Eind 1972 ben ik, samen met mijn vrouw Valéria, gaan wonen in Aguaí.

3- Aguaí

In oktober 1972 ben ik gaan werken bij een groot gladiolenbedrijf op 7 km van Aguaí. Ik heb daar vier jaar gewerkt. Met de kennis die ik daar had opgedaan ben ik toen zelf in Aguaí een koffieplantage begonnen. Daarna schakelde ik over naar een boomkwekerij en de verkoop van bloemen en planten. Toen Valéria pensioneerde, na 25 jaar onderwijzeres te zijn geweest op verschillende lagere scholen van de staat São Paulo, gingen we samen werken in de bloemenzaak. Dat werk hebben we gedaan van 1976 tot 2014, toen ik op mijn 78ste jaar ben gestopt.

Toen we in Aguaí gingen wonen, een gemeenschap van 30.000 inwoners, heerste er veel armoede. Ondervoeding en kindersterfte waren hoog. Ook moord kwam nogal eens voor en de drugshandel nam toe.

De katholieke kerk had in die tijd een vastenactie en preekte over sociale verbeteringen. De katholieke kerk maakte het mogelijk de arme wijken te mobiliseren, met als gevolg dat de mensen zich organiseerden en er groeide een sterker sociaal en politiek bewustzijn. In deze veranderende sociale bewustwording stonden natuurlijke leiders op die in de verschillende wijken voorgingen en de mensen aan het werk en aan het nadenken zetten.

Ondertussen, terwijl we in Aguaí woonden, had de *Stichting Ontwikkelingshulp Assendelft* (STONAS) de wens te kennen gegeven om een project in Aguaí te beginnen. Er was een tehuis voor gehandicapte kinderen, vallend onder de zgn. APAE, waarvoor maar weinig werd gedaan.

APAE staat voor *Associação de Pais e Amigos de Excepcionais* (Vereniging van Ouders en Vrienden van Gehandicapten), een landelijke beweging die zich inzet voor geestelijk en/of lichamelijk gehandicapte kinderen, met vestigingen over het hele land. De APAE van Aguaí is opgericht in 1975.

Er is altijd veel discriminatie geweest t.o.v. gehandicapten. Er was dus nogal wat werk aan de winkel om de gemeenschappelijke belangen te verbeteren. In de loop der jaren is men

in Brazilië, als gevolg van een groeiende sociale bewustwording, al meer gaan doen voor deze kinderen, maar alles op initiatief van de plaatselijke gemeenschap. Op gemeentelijk niveau was er geen enkele onderwijsstructuur.

4- Stichting Ontwikkelingshulp Assendelft (STONAS)

In 1979 kwamen mijn broer Jan Timmer en Reïn Beentjes naar Aguaí om poolshoogte te nemen, waarna STONAS bereid was om te helpen met de bouw van een nieuwe school voor gehandicapten. De burgemeester zorgde voor een stuk grond van 2000 m², er werd een tekening gemaakt en goedgekeurd, en daarna lag de fundering er vrij snel. De school werd gebouwd met medewerking van de plaatselijke gemeenschap, de gemeente, de staat en de gemeenschap van Assendelft, die het project met hart en ziel aanpakte.

Er was veel contact tussen Aguaí en Assendelft. Regelmatig werden zendingen kleren gestuurd vanuit Assendelft. Aguaí organiseerde dan een bazar, de kleren werden verkocht en de opbrengst was voor de APAE.

In 1980 startte de bouw van de school. In 1983 werd de school geopend en in gebruik genomen. Verschillende gedenkorden in de hal van de school vermelden 'voor eeuwig' dat de bijdrage uit Assendelft in al die jaren enorm belangrijk is geweest voor de gehandicapten van Aguaí. Als blijk van waardering kreeg de weg waaraan de APAE ligt, de naam Assendelftsestraat.

In de jaren die volgden hielp de stichting ook mee aan de bouw van een handenarbeidlokaal, samen met de Rotaryclub Heerhugowaard-Langedijk en de Regenboogschool uit Assendelft. Handenarbeid is een belangrijke therapie voor gehandicapte kinderen. Jarenlang stuurde STONAS een maandelijkse bijdrage voor het functioneren en uitbetalen van de mensen die deze handenarbeid begeleidden.

5- APAE

Van 1982 tot 2010 heb ik verschillende functies uitgeoefend voor APAE.

In de loop der jaren verbeterde de situatie. Een team van professionals maakte van de school een voorbeeld voor de hele regio. Een groep vrijwilligers stond altijd klaar en zorgde ervoor dat de APAE niets tekort kwam. De gemeenschap en het bedrijfsleven waren altijd betrokken bij het wel en wee van de instelling. De overheid heeft veel te weinig op met minderheden zoals de gehandicapten en heeft voortdurend beschuldigingen tegen ons geuit werden, pure verzinsels. Op 19 augustus 2010 zijn we door een gerechtelijke uitspraak ontslagen en is het ons verboden de APAE te bezoeken op straffe van een zware boete. De instelling wordt nu bestuurd door alleen de rechter samen met een persoon aangesteld door de gemeente.

Cornélio Timmer